

ליידי

חסרת-מוזל

ליידי בת-מזל (תל-אביב, תל-אביב, ארצות-הברית) — מצחי קונ-פסע זה, על הברחת משקאות ממכסיו לארצות-הברית בתקופת היובש והצמא שם, הוא טרגדיה. טרגדיה אישית לבמאי סטנלי דונן, אולי גדול במאי הסרט המוסיקלי בהוליווד (הוא עשה, בין השאר, את שיר אשיר בגשם ויום אחד בניו-יורק), המתבזבז כאן תוך ניסיון נואש להשתלב באופנת העבריינות המשעשעת (נוסח העוקץ), שהיא צו-השעה.

שם הסרט הוא גם שם הספינה הרעועה המשמשת ככלי-הברחה, והוא גם רומן לאישיותה של קלר (ליזה מינלי) האלמנה הנעזרת בשני מחזריה (ברט ריינולדס וג'ון הקמן) כדי להביא את המיבצע לסופו הטוב.

התסריט, שנכתב על-ידי גלוריה כץ ווילארד הויק (מחברי אמריקן גראפיטי) צריך להיות, לפי עדותם של יוצריו, הדבר המיסחרי ביותר שעלה בדעתם. אלא שמה שמכונה בפיהם מיסחרי, מתקבל על הבר שטוח ודהוי, סיפור חסר עמוד-שידור (באמריקן גראפיטי זה היה יתרון; כאן — זה חיסרון), שבדיחותיו צמויות מראש, המסתיים ומתחיל מחדש פעמים אחדות תוך מהלך הסרט, ומחמיץ לחלוטין את הפוטנציאל הטומן בכוכבים הראשיים. מול תסריט זה ניצב דונן חסרי-ישע, כשהוא משתדל

הקמן, מינלי וריינולדס — האלמנה העלזיה?

להפיה משהו מן הנוסטאלגיה והצעידה הדקה על הגבול שבין הדימיון למציאות (תכונות שאיפיו סרטים קודמים משלו) כאשר, בין פאתוס לסאטירה, מתעורר הרושם כאילו הוא-עצמו נבדק מן הסיפור, והיה מעדיף ללגלג עליו במקום ללגלג לפני הצופים.

בורקאס נגד

געפילטע-פיש

רק היום (סינרמה, תל-אביב ועוד) — הנוסחה ידועה: מצד אחד, הספרדים העניים והמאור שרים-בחלקם, מצד שני האשכנזים העשירים, הרקובים והמרובעים. מקום-ההיפוש של שני המחנות הוא השוק של מחנה-יהודה, ירושלים. וסביב מימכר עגבניות ושאר ירקות, נרקמת הרומנסה בין זאב רווח הירקן לבין אפרת לביא הסטודנטית, שהיא בעצם בתו של ז'אק כהן, שכנו בשוק של רווח.

המרכיבים האחרים גם הם מוכרים. מצד אחד, הדיאטות האוויליות ומינהגי-האכילה המשונים של ה"ווזיוזים", ו" לעומתם הפיתות העיראקיות, הסקמנים המובילים העסיסיים המתלווים אליהם. נערה-שעשועים המזדקן מצ' טנף מאחרי החצאית של אמא, רכרוכי ופחדן, ומולו איש' העם שופע האון והתעוזה. מישפחות מרובות-ילדים ומאו- שרות מעברו האחד של המיתרס — עקרות יובש, מעברו האחר.

בקצרה, עוד אחד מאותם סרטים המכונים "סירטי בורקאס ועפילטע-פיש". עם זאת, יש לציין לזכותו של זאב רווח, שהוא מגלה בסרט זה הרבה יותר חיבה לדמויות שהוא מעלה, מאשר בסנוקריום למיניהם, שזולמו בשפע בארץ בשנים האחרונות, והמרכיבים הסטנדרטיים לובשים אצלו אופי יתר עממי ופחות זול מאשר בסרטים אחרים. אשר לצוות-השחקנים שליקט סביבו, הרי הוא שב לע- שות מה שעשה בכל הסרטים הקודמים. בין אם מדובר

סוריאנו ורווח — וזוזוים עם פיתות?

בגדעון זינגר, יעקב בן-סירא, אברהם מור, או שאר אזרחי השוק. רפאל קלצ'קין הוא האשכנזי היחידי הסוטה מן הנורמה, כרופא שמאז נתן עינו בכוס עבר לצד המיתרס השיקי לנהנים מן החיים, ומרי סוריאנו מנסה להיות ה"פאס-פאטאל" החדשה של הבר הישראלי. אשר לזאב רווח, הוא מציג לראווה את כל אותן העוויות שהפכו לחביבי- הקהל. אבל מי שאינו נמנה עם מעריציו המושבעים, יתקשה לעכל את הגזמותיו המרובות.

האח הפחות'

פיקח

עלילות אחיו הפיקח שרדוק הולדמס (דקל, אנגליה) — ג'ון ויילדר, שהוא כנראה שותפו הפחות-פיקח של מל ברוקס, החליט לעשות סרט זה כדי להוכיח שגם הוא בממאים. התוצאה, מעידה על אמיתות אימרתו של אורסון וולס, שאמר פעם: "אין דבר קל יותר מלביים סרטים, ואין דבר קשה ממנו." כסיג, אחיו הצעיר והמתוסכל של שרדוק הגדול, המשלה את עצמו שהוא פותר את תעלומת היעלמו של מיסמך סודי מביתו של ראש הממשלה, מנסה ויילדר להשתמש בסוג ההומור האופייני לידיו ברוקס: נטילת מצבים קולי- נועיים קלאסיים והציתתם על תראש, כדי להציג את תהיון שבהם.

וההתחלה אומנם מביחה: הסצינה שבה מפקידה המלכה ויקטוריה את המיסמך חסודי בידי ראש-הממשלה השלומיאל שלה, או הצגת מארטי פלדמן כבלש בעל היכרון השמיעתי האבסולוטי ומאדלין קאהן כנערה המשקרת תמיד, כל אלה מכינים את הקרקע להמשך, שאינו מגיע לעולם, כי מרוע מסויים ואילך עובר ויילדר להצחקות פשטניות נושנות נוסח הסרט האילם, אך ללא הקצב המהיר ועושר-ההמצאה של אותם סרטים. סצינות-השיא בסרט,

פדמן וויילדר — גם הוא בממאים?

האמורה להתרחש על רקע הצגת נשף המסיכות באופרה, מוחמצת כימעט לחלוטין, בעיקר למי שמכיר את תהיון שבעלילת אופרה זו, והכר הנרחב שהיא מציעה לפארודיה.

הראשית. בסרט, שידוע לכל כי הוא נשען על דמות אחת-יחידה. בחירת השחקנית ל- תפקיד זה היא בעלת חשיבות מכרעת. משום-מה ראה טריפו באיזבל אדואני את התגלמותה של אדל הוגו- אדואני שהיתה בסטירת לחי התגלמות הנערה המודרנית בצורת הדיבור וההתנהגות שלה. היא לא רק צעירה מדי לתפקיד, אלא אף שומרת במינהגיה רבים מסממניו של גיל זה. היא פוסעת כנער שובב, ובפניה יש משהו רעון ובלתי-מתוסבך, שבו היא נאבקת ללא-הרף עלימנת להגיש מישחק ריאליסטי ככל ה' אפשר. אולי זוהי תוצאה של העימות בינה לבין טריפו בעת ההסרטה, ואולי חיפש טריפו דווקא את הזיוף שדמותה המקורית היתה יוצרת בתפקיד. אולם מה שנראה היום על הבר הוא שחקנית העובדת קשה משך כל הסרט, ולעיתים קרובות מדי בול- טת עובדה זו לעין יותר מן הדמות ש- עבודה זו אמורה לעצב.

מהפנט בעיברית. כדי לרכז את מלאו תשומת-ליבו של הצופה בדמות, מטשטש טריפו למעשה כל רקע פוליטי ו- סוציאלי בסרט (למרות שרמזים על הת- ערבות הפוליטית של הוגו בצרפת ורועים פה-רשם). הוא נוטש את האתרים שבהם שוהה אדל רק פעם אחת, כדי להראות את הבית שבו גר הוגו ולספר על תגובותיו, כשאלו מבשרת לו כאילו גישהא לפינסון. הוא מערים בהדרגה את הסממנים המובי- לים לקראת שיגעון. באחד השלבים הללו, הנתאת הקהל הישראלי, מבקרת אדל ב- הצגה של מהפנט. נכנסת אל מאחרי-הקל- עים כזי לשכנע אותו שיעזור לה לכשף את פינסון, ושומעת אותו זורק לאסיסטנטית הסינית שלו מיספט בעיברית. המישפט נאמר בעברית, מפגי שאת דמות המכשף מגלים הכנר הישראלי עיברי גיטליס, ש- זוהי האפטיה-הבכורה שלו על הבר.

מכונת הכתיבה הגנובה. אחרי כל רשימת הטענות הארוכה הזו, יש להודות שקיימות גם כמה נקודות שבהן הצליח טריפו להגשים את כוונותיו. כשמדובר ל- משל, בתיאור מהלכי-המחשבה של אדל, המחעלמת מכל המתרחש סביבה, טרודה בעניין חסרת-תחלת אחד בלבד, אך אינה מתיאשת אף לרגע אלא נתונה בפעילות קדחתנית חסרת-טעם מתוך תיקווה להת- קרב אל המטרה.

או הטירוף הרודף את אדל, המעלה את היריה-ריילובה על הגייר, וידו של טריפו מימי מחברות הקולנוע, המבקר ז'אן קולה, רואה בכך דוגמה גוספת לקסם הנלווה, לדעת טריפו, למילה הכתובה, מאז גנב אנטואן דואנל את מכונת הכתיבה ב-400 המלקות וכתב את וידויו האישי על קיר הכיתה דרך ימינה של קאתרין בדייז' וזיים, השמדת הספרים כחיסול הערכים האנושיים בפארנווייט 451; המבקר שאוהב את בלזאק בעוד העדיף, או יומניו המדוקד- קים של הרופא בילד הפרא.

ולבסוף, רעיון מקורי נוסף של טריפו: השימוש במוסיקה של המלחין מוריס ז'ובר, מי שליווה את סרטי-המופת של הריאליזם הפיזי הצרפתי בשנות ה-30, ונפטר בשנת 1940. מעט כל המוסיקה שבסרט זה לא יצאה מעולם לאור, והשימוש בה יכול ללמו לכוונותיו של טריפו. המשתמש גם בכמה מן הטכניקות של אותם ימים, בגיש- תו לנושא ובעריכה.

לגבי במאי אחר, אולי היה די בכך, כשהמדובר בטריפו, נהוג לדרוש דברים נוספים.

